

hjælpe for dens Bedkommende? Der er der ingen Stat, der er der intet at give Lidt paa. (Vojssen: Jo!) Jeg hører, at der siges: Jo. Det er mulig den Afgang til Aaan, der skal løfte, thi ellers ser jeg ikke, at der er noget, der løfter. Der er ingen Tiendestat paa Præstetiende, mig bekendt. (Vojssen: Jo!) Ja, det ærede Medlem, der siger: Jo, vil jeg bede om at staa frem og sige, hvad det er for en Stat, der offentlig har paa Præstetienden. Det er vel en Selvfølge, at naar der tales om, at Skatter og Afgifter falde bort, vil ogsaa 1½ Skillingsskatten falde bort. I øvrigt vil jeg sige om dette Forslag, at skal det føres igennem, vil jeg meget ønske, at man her i Tinget kan blive enig om at give lidt større Begunstigelser til Tiendehynderne, end her er foreslaaet. Selvfølgelig kan man saa frivillig Afløsning, naar man vil give tilstrækkelige Begunstigelser, men her ere Begunstigelserne forsvindende. Vil man virkelig have Tienden væk, maa man give Tiendehynderne større Begunstigelse, og jeg vil derfor anbefale det Udvalg, som kommer til at behandle Sagen, at tage det Spørgsmaal op, om det ikke kan finde yderligere og større Begunstigelser for at hjælpe til en Afløsning af Tienden. Den ærede Ordfører sagde, da han sluttede sit Foredrag, at det var glædeligt at se, at paa Agrardelegeretmødet havde ogsaa Bønderne sluttet sig til, at der skulde indgaa saadanne frivillige Overenskomster. Det kan jo være, at den ærede Ordfører ved mere om Agrarmødet end jeg; jeg har kun min Kundskab derom af Bladene, og der har jeg kun set, at en Bøndemand, forhenbørende Folketingsmand Thorup, stod op og sagde, at det blev ikke til noget med disse frivillige Overenskomster, og at naar man vilde have noget gjort ved Tienden, saa maatte det ske ved tvungen Afløsning, kun da vilde det blive til noget. Det er det eneste, jeg har set om Tienden fra Agrarmødet.

Mr. Nielsen: I Modsatning til den ærede sidste Taler vil jeg sige, at jeg er meget glad over det foreliggende Lovforslag, og jeg kan meget vel forstaa, at der blandt Forslagsstillerne er Bønder, og særlig vel kan jeg forstaa, at Bønder ønske at blive fri for det Særlende paa deres Jord, at den er tiendepligtig til den tiendefri Jord. Jeg er glad over dette Forslag i Modsatning til det Forslag, som den ærede sidste Taler fremlagde for kort Tid siden, fordi dette er et Forslag til frivillig Afløsning, og hans derimod et Forslag til en tvungen Afløsning. Jeg mener, at paa en Tid, da

Kontanter ikke sidde meget løst, er det ikke nogen afgjort Sag, at man alle Begne vil være forberedt paa en Tvangsløb, som stiller Fordringer til Kontanterne, hvorimod der maa være og ganske sikkert mange Steder vil blive Tilfredsstillelse ved at kunne søge Sagen gennemført efter denne Lovs Indhold saa hurtig, som muligt, og saaledes, at ogsaa de, for hvis Bedkommende det ikke kan ske hurtigt, kunne vente, til Tid og Lejlighed komme. Det er jo en unægtelig Sag — derom ere vist alle enige — at det er uheldigt og urigtigt, at der er to Slags Jord: tiendepligtig og tiendefri. Jeg tør ikke gaa saa vidt, som jeg har hørt enkelte Medlemmer gaa, og tale om Trællemærket paa Jord, thi det er ikke noget Trællemærke, at for saa og saa mange Hundrede Mar siden har en bestemt Stand skaffet sig Friitagelse for Tiende. Jeg vil her gøre en lille Bemærkning til den ærede Forslagsstiller, som udtalte, at han ansaa det for en Uret, at Staten i sin Tid tillod en vis Stand at være fri for Tiende. Jeg tror nok, at jeg taler i den historiske Sandheds Navn, naar jeg gør lidt Indvendinger derimod, thi Staten har vist ikke i og for sig tilladt det uden i alt Fald meget nødtvungen. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse oplæse en ganske lille Udtalelse fra Statsmagten for en 3 à 400 Mar siden om den Sag, nemlig om en særlig Del af Tienden, Præstetienden. Der siges i Kirkeordinansen, som er underskrevet af Kongen og Rigsraadet: „Efter at Udelen har nu begæret at være fri for den Tiende, hvilken de dog ere Sognepræsten som deres Hyrde, der har fand Sjølesorg, med rette pligtige, og kunne nu alligevel ikke nødes til at udgive denne Tiende“, saa paamindes de om, at de skulle give et Vedertag derfor, og Kirkeordinansen siger, at hvis de ikke gøre det, vil det endogaa gaa dem daarligere end Sodomiterne. Det er altsaa en meget alvorlig Dommedagspræken, lidt i Vighed med dem, man har læst om i de sidste Dage. Den Frihed, Staten har givet, kan saaledes ikke siges at være hynderlig frivillig, men mere nødtvungen, og det kan man jo ikke bebrejde Staten, men Resultatet er blevet, at der er blevet tiendefri og tiendepligtig Jord, og det er bedst at saa dette Forhold ændret inarest muligt. Nu er jeg maaste ikke ganske enig med de ærede Forslagsstillere i, at det vil gaa saa særdeles hurtig dermed, men jeg er heller ikke enig med den ærede sidste Taler i, at det skulde være ud over en umaadelig lang Tid, og at de Begyndelser, der gøres, skulle være saa meget ringe. Tværtimod kan jeg ikke tænke mig andet, end